

MIRUNA LAVINIA

Andrei Straja

Roman

2019

Partea 1

DRUMUL SPRE ZIUA SÂNZIENELOR

Nu suntem niciodată pregătiți să auzim chemarea, acea des-
toinică senzație a sufletului uman care, printr-o vibrație ușoară, își
simte destinul. Unii cred că le vine sorocul când trăiesc aceste
momente, dar nu am crezut și eu la fel; aveam cu totul o altă părere.

Somnul îmi fusese tulburat de gânduri despre moarte, aveam
acea frică de care nu scăpam oricât aș fi fugit.

Am ieșit afară din odaia pe care o împărteam cu fratele meu.
Afară era o noapte blândă — Luna era în toată măreția ei, rotundă,
vegheata peste noi cu lumina sa argintie, vântul adia ușor, mișcând
ramurile cireșului aflat lângă poartă, foșnetul era calmant și, pentru
moment, totul era bine. Pisica dormea pe verandă, iar câinii în fața
ușii. Erau dulăii mei care mă însoteau peste tot.

M-am așezat pe treptele din fața casei, doar ca să ascult atent.
Auzeam tropături de cal.

Tropa-toc...

Tropa-toc...

M-am ridicat alertat. Câinii nu se treziră, iar asta m-a speriat
și mai tare, pentru că orice sunet i-ar fi făcut să sară ca nebunii și
să latre până rămâneau fără glas.

M-am îndreptat către gardul de lemn, prin iarba moale din
curte. Am prins cu teamă de scândurile vechi și mi-am ridicat

privirea dincolo de ogrădă. Tropăiturile se opriră aşa cum și respirația mi se tăie la imaginea din fața mea.

Un cal negru, enorm, își îndreptă capul spre mine, sfornăind din adâncuri. Aerul cald mă înconjura. Dincolo de coama lui sălbatică, am văzut și călărețul: un flăcău îmbrăcat în straie de cioban, cu o privire tăioasă. Nu îmi dădeam seama dacă părul lui era auriu sau argintiu; lumina lunii trăda orice apariție, însă nu și cea a asemănării. Mă regăseam în culoarea ochilor lui, căci erau albaștri ca cerul unei zile senine și purta hainele mele de ciobănaș. Nu eram eu, asta e clar, deoarece el avea păr lung până la umeri, pe când eu aveam păr scurt, dar tot auriu. Probabil visam.

Călărețul nu spunea nimic, se uita la mine, poate să se asigure că sunt real, sau poate că doar eu mă îndoiam de existența sa. Ne priveam, existam. În privirea sa nu citeam nimic. Se uita parcă prin mine; deduceam cu greu intențiile.

După o vreme, călărețul trase de hături și calul o luă la drum, încet. Vântul astupă ultimele sale tropăituri, iar luna dispără după înalții brazi de pe culmi, lăsând valea într-o liniște deplină.

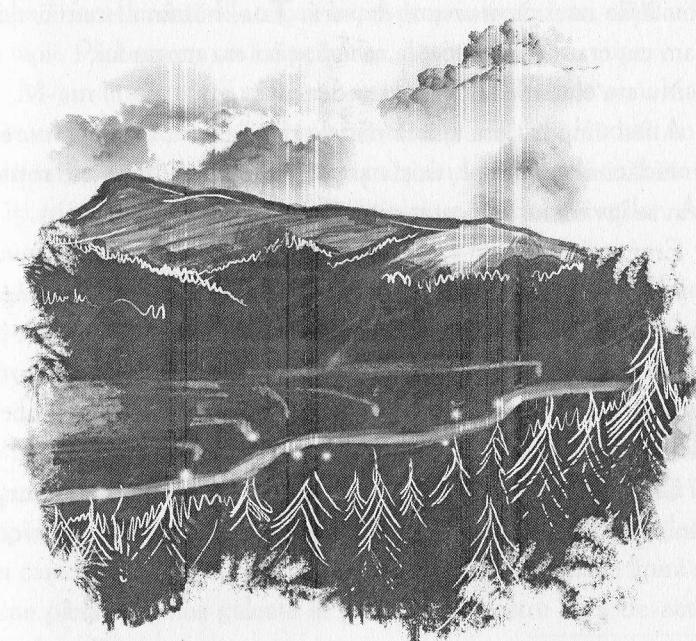
Respiram chinuit. Vedenia trecuse, dar mi-a lăsat un gust amar pe limbă. Ce cal uriaș, m-am gândit. A fost, până în acel moment, cel mai mare pe care l-am văzut vreodată. Nu, nu se putea compara cu mărțoagele din satul nostru.

Cuprins de răceală, trezit din vis, mă aflam tot acolo, lipit de gard și cu picioarele goale în iarba udă de roua dimineții. Culorile se schimbau, devineau cenușii, iar undeva în lunga Vale am auzit cântecul unui cocoș.

M-am rezemmat de prispa căsii. Eram absorbit în gânduri. Nu mai avea rost să mă culc la loc, aşa că m-am dus către cotețe și am deschis portița găinarelor, am împrăștiat boabe de porumb pe jos ca să ademenesc fricoasele păsări.

Curând aveau să se trezească ai mei, pe când visul, încet-încet, apunea în subconștient.

Eu locuiai într-o Vale brăzdată de un râu cu apă rece ca gheață, rostogolindu-se peste pietrele negricioase, rotunde și mânecate de veacuri, cu o vreme nu prea capricioasă, dacă nu pun la socoteală Muntele de pe partea cealaltă a râului, partea de Miază-ză, un vârf amenințător, ușor culcat, golaș, împrejmuit de o vastă pădure de brazi. Aerul era rece dimineață, chiar și vara, uneori pâclele de ceață se ridicau mai greu toamna, apăsând pământul, răpind lumina rece a soarelui alb.

Cunoșteam munții, știam de marii stăpâni care se aflau la Soare-Apune, către drumurile care duceau către Cetatea din Deal, Castelul Corbilor¹, ocolind primejdia reprezentată de toți acești masivi nemiloși.

Știam acele locuri de parcă le vizitasem, bunăoară. Dar nu, aceste mari vestigii, castelele, râul despărțit de fratele său Olt, se aflau acum dincolo de puterea mea de a le vedea.

Şezământul era protejat deocamdată de orice reformă exterioară de simpla ei aşezare: între niște munți care, totodată, ne protejau de orice pericol. Uneori, poveștile bâtrânilor mă speriau, de aceea eu cred că doar pădurile ne țineau departe de lighioane.

Dar aveau și ei secretele lor.

La al doilea cânt al cocoșului, familia mea se trezi, începându-și activitățile unei răcoroase zi de vară. Tata, bâtrânul, cum îi spuneam eu, era mereu plecat la moară, căci era moara lui.

Nu era ciudat că nu-l prea vedeam?

Atâtă timp cât era apă în marele râu de vest, care izvora rece din rădăcinile munților, exista și speranța morii. Imensele roți de lemn se învârteau neîncetat când era el plecat.

Eram trist.

Mama, cea mai scumpă ființă de pe lume, era zeița unui imperiu cum nicăieri nu mai văzusem. Avea o inimă cât un castel, încăpătoare pentru noi toți: tata, eu și fratele meu. Ograda era curtea ei regală și o privea cu o aşă mândrie, că și munții s-ar fi năruit la privirea ei de gheăță.

Când eram mai mic, credeam că găinile sunt sătenii curții, cainii cavaleriei, da, ca eroii aceia din vechile povești auzite, vechi

¹ Castelul Huniazilor (n.a.)

de sute de ani. Pisicile era bârfitoarele din bucătăria castelului, vesnic nemulțumite și mofturoase.

Iar fratele meu, *prințul moștenitor*, căci el era fiul cel mare.

De ce era totul perfect?

În vârful dimineții m-am dus, însotit de cainii mei, Gruia și Braia, spre capătul satului, cu o găleată pentru apă, înspre Soare-Apune, unde pe o mică pajîște se afla o fântână adâncă. Era ciudată rău, nu avea fundație de piatră, ci era acoperită cu un capac de lemn, și ca să scot apă, trebuia să mă pun pe burtă și să arunc găleata în apă și să o trag cu un cârlig.

Am privit pentru câteva clipe, după ce m-am ridicat, spre munții din spatele pădurilor. M-am limpezit la minte și munții se conturau clar, golași, dar dușmănoși. Auzisem povești despre ei, groaznice: ciobanii înnebuneau, oile o luau înspre propria lor moarte, cainii urlau ca lupii. Pădurea era un loc periculos, nepotrivit pentru mine.

M-am întors către caini și i-am mângâiat. Fiarele erau mari, cât un vitel, blânoase și un gât cât al unui urs. Mă lăudam cu ei prin sat, speriam copiii de fugeau mâncând pământul, cu toate că ei își știau treaba și nu le-ar fi făcut nici un rău nevinovaților. Am apucat găleata plină și am luat-o pe cărare înspre casă.

Cerul era brăzdat de nori neobișnuiați, pete albe și lunguiete de-a lungul boltei albastre și eram obișnuit din vorba bâtrânească, că orice era mai deosebit în lumea veche, astă însemna nenorocire.

Dinspre munți veni o rafală de vânt și atunci mi-am amintit visul. Pielea mi se făcu de găină. Nu mă așteptam ca dintr-o dată să mă apuce o frică imensă, ca de moarte. Nu trebuia să mă îndepărtez aşa de mult de case, căci nimeni nu o prea făcea, decât cei care erau siguri de drumul lor, nu ca mine. Cainii se lipiră de mine până am adus găleata în sură. Calul nostru avea de-acum apă destulă.

De ce aş fi făcut eu asta, nu ştiu. Eu mereu luam apă din puț, chiar și aşa era prea departe de celelalte *găzdușaguri* ca să se încumete de treacă brazda grădinilor și să se pună în aşa câmp larg. Se făcea că drumul care ieșea din acel sat către Soare-Răsare, o cărare prăfuită mai degrabă, era mereu traversat de caravane și căldărari; urlau și strigau mereu, nu că ar fi ceva cu pădurea din jurul lor, ci aşa erau felul lor de oameni. Dar ei, acești oameni, erau veseli, cântau pe toată durata drumului, ca și când incantau anumite spirite pentru protecție. Ceva făceau ei. M-am trezit, gândindu-mă că poate căldărarii și caravanele lor nu erau oameni și că poate caii erau fermecăți de nu le era frică. Nu știu ce mă făcea să cred că există ceva ciudat în legătură cu acel drum, adică, cea cărare bătută de vreme, adâncită în pământul cenușiu, care nu arăta schimbăță, doar că întunericul dens al vastelor crengi se abăteau prea mult asupra gândurilor noastre, iar asta ne speria, motiv pentru care evitam orice drum de prisos în acea direcție.

Rafala de vânt se ostoi doar pe când am deschis eu portița curții. Dădui apa calului meu, o iapă roșcată cu coamă lungă și neagră. Între timp, câinii mă așteptau afară. La eram mai drag decât fratele meu...

Și că vorbind de lup, el apare.

Se legăna buimac, desculț prin curte, cămașa îi atârna greu. Îl urmăream cu atenție, cum făceam în ultima vreme. Fiind fratele meu mai mare, mereu primea mai mult, își făcea toate poftele, pe când eu încă mi le potoleam cu gândul că poate, într-o zi, aveam să fiu ca el. Îl admiram, sincer, era figura după care mă inspiram. Dar el era lupul cel rău. Mă băga în probleme, știind că el scăpa basma curată și, până la urmă, pe cine avea să creadă mama și tata? Pe el, bărbat matur, sau un copilandru ca mine? De ce am

spus că e lupul cel rău? Ca să fac haz, el este un cioban novice, la aproape cei... douăzeci de ani ai săi.

Aflasem ieri, cu o seară înaintea acelui vis ciudat, că până în ziua de Sânziene trebuia să plece până la stână, pentru a sta să învețe dulăii și tainele munților și rutina mulșului de oi până în ultima zi de toamnă.

Tata se îndrepta spre portiță, grăbit către moară.

— Ziua bună tuturor, a glăsuit el, dispărând după cireș.

Iar el era iar plecat, dispărut din acel peisaj.

Noi eram ciudați, puțini, dar ciudați.

Ce am trecut eu cu vederea din toate astea?

Ochii oamenilor.

Îmi spun: *Sunt puțini și ciudați*, dar nu e o frază repetată rar de noi, cei din casa asta — fratele meu, mama și tata.

Ochii spun povestii — vorbă luată din gura de aur al bătrânelor din sat, din ce în ce mai puține la număr. În timp ce gândeam asta, mă uitam pe cer și am realizat ceva: ele aveau dreptate. Am văzut cât de seci sunt privirile unora. Fac munca prin ogrădă parcă din obișnuință, neștiind altceva, ferit de ochii celor străini, care ascund un gol misterios. Vorbesc puțin, ascultă mult: de preot, de vorbele tălmăcite ale bătrânelor. Ei nu au ridicat niciodată privirea, în afara de momentele când cîteau ceasul după poziția soarelui pe cer, cu mâna streașină la ochi. De auzit, auzeau totul, uneori noaptea chiar și urletele lupilor.

Fratele meu, Florin, scoase iapa din grajd și o perie lângă cireșul de la gard, apoi se uită tâmp la mine. Mormăi somnoros.

— Azi e rândul meu să am grija de ea, ai uitat, Andrei? zise.

Am dat din cap. Da, aşa e. Făceam treaba cu rândul. Nu comentam, nu dezaprobad, eram uniți. O iubeam pe mama, ea, biata de ea, ne-a dat viața asta, noi o trăiam și îi mulțumeam

pentru darul acesta. Se rugă lui Dumnezeu seară de seară, iar El, de Sus, o asculta.

Purta o cămeșă albă, cu mâneci sufletecă, bufante și o fustă neagră, lungă până la vârful ierbii, cumpărată de prin târgurile care se țineau mai la vale, unde râul rece se revărsa în cel mare, cel care venea din Miază-Noapte. Se așeza pe o bancă de lemn și cântă încet o baladă, în timp ce curăța ciuleții de porumb. Găinile săreau ca nebunele după boabele care săreau în toate părțile.

Terminase și eu treaba mea, de a curăța bălegarul din grajd, cât timp Florin se îngrijea de iapă.

— Cu oile când mergi? am întrebat. Vreau să vin și eu cu tine.

— Ești prea mic, spuse, mânnându-mi hățurile calului. Animul era uriaș pe lângă mine. Iapa sfornă plăcărită și mă îngheonță cu botul ei maro. Mă poți conduce, până la marginea sălbăticiei.

Mama aproba.

Da, aşa erau zilele, bunăoară, ce era de făcut?

Începeam, la vârsta mea, să mă obișnuesc cu monotonia muncii zilnice, grădinăritul, culesul păpușoilor, baraboielor, cepei, adică, dacă stau să mă gândesc, erau munci obositoare. Necesitau îngrijirea lor de când erau semințe, până se faceau iar semințe. Intrau, ciudat, într-o repetiție, an de an, iar fără ele nu puteam trăi: fără păpușoi nu mergea moara, fără cal, pământul nu putea fi lucrat, fără găini nu aveam carne și ouă, fără câini nu aveam pază.

Am putut realiza doar atunci cât de cruciale sunt aceste animale și recolte în viața noastră. Fără ei nu aveam cu ce să ne facem străie. Da, era adevărat, fără ele, viața noastră era vădită de splendoarea Văii și începeam să înțeleg rostul fiecăruia.

Piedicile nu lipseau, și asta am știut când una din bătrânele satului, care stătea la următoarea casă, mi-a dat în vîleag gândurile.

Se făcea dispărută zile întregi, încât sătenii o credeau moartă sau pusă pe fugă de lupi, doar ca să o vedem torcând lână pe banca din fața porții. Doar avea multe ierni în spate, imposibil să fi mers ea peste munți. Nimeni nu știa vârsta ei, căci nimănuia nu-i păsa de ea, nu avea rude, nu o vizita nimeni, doar ea era cea care bătea la ușile noastre în toi de noapte și aducea vorbe de aur. Adevărate nestemate, încât credeam că viața ei fusese din altă lume.

Avertiza lumea, *vedeti că vine viitura, furia râului*, pe când norii furioși se lăsau peste Vale și știam că matca râului trebuie eliberată. Sunetul gros și tumultuos al viituri aducea prăpăd, am văzut cu ochii mei acele momente. Apa înghițea totul. Da, acelea sunt momente reale, nu basme, clipe groaznice trăite, care inevitabil se întâmplau toamna în timpul recoltei târzii.

Venise bătrâna. Nu știam nici cum o cheamă, deși stătea lângă noi, însă nu ne-am interesat prea mult de ea, știind că vorbele ei aduc adevărul în viață. Ne preocupă să ferim viețile noastre și ale animalelor de pieire, decât să dăm importanță finitelor sale. Mă simteam oarecum ciudat ne vinovat.

S-a pus în față mea, pe când eu mânăiam iapa, fratele meu se ferea de ea și de ochii ei înțelepți, am putut observa asta. I-a spus o dată ceva ce l-ar fi deranjat, și de atunci a fugit de ea. Eu nu am putut scoate de la el nici o vorbă, se stingherea de mine și oricine atingea acel subiect, aşa că am lăsat-o baltă.

— Să te văd mai bine, a spus ea. Hmm, mă să fie, mă pătrundează până în adâncul sufletului, am simțit asta, se uita prin ochii mei, în amintirile mele. Da, păr auriu, ochi limpezi, chip vesel. Oftă. Păcat că acel chip nu o să mai fie vesel. Mare ciudătenie se abate asupra ta. Nu te mai duce la acel puț, e ceva necurat acolo și tot ce e dincolo de el... codrul, munții. Norul este deja asupra ta.

Privi urmele lăsate de Florin. El era deja departe, aşa că nu auzea ce spunea. S-a întors la mine.

Ştiam eu, ceva asemănător poate i-a zis şi fratelui meu.

M-a speriat vocea ei, iar ochii aceia, mici, faţa ei precum o sculptură în lemn vechi, cum se uita în sus la mine. Un fior rece îmi trecu pe coloană. Văzuse ceva. Am înghițit în gol, tremuram. M-am trezit trăgând de hăţul calului, încât ea necheză agitată, aşa că am împins-o în lăcaşul ei.

— O zi bună, făcu aceasta către mama mea.

Dădu din cap, fără să se opreasă din sfârmatul porumbului.

Şi se făcu nevăzută şi soarele parcă ieşi de după norii cenuşii. Totul era tacut, ca la început.

— Cine e ea? am întrebat, încercând să fiu cât mai hotărât, fără să-mi arăt frica. Ce vecină străină, gard în gard cu noi şi totuşi, o necunoscută. Zău că nu mi-o amintesc în copilărie.

Şi chiar îmi era teamă, pentru că am simțit în sufletul meu că ceva se schimbă. Începeam să văd până şi florile cu alii ochi, totul în jurul meu se schimba. Mama îşi întoarse capul după fratrele meu, nici urmă de el. Nu a răspuns chiar imediat, parcă îmi lăsase timp de... sincer, habar nu aveam, eu stăteam acolo, în mijlocul curţii, aşteptând un răspuns la ce?

Vorbele lipsite de sens ale acelei bătrâne care şi-a trăit prea mult viaţă?

Şi nu era chiar străină.

Văzuse ceva în mine.

Şi eram extrem de tulburat din cauza asta.

— Nu lua în seamă tot ce zice, a răspuns în cele din urmă. Zilele ei senine sunt de mult răpite de îndoieri şi ierni prea reci.

M-am încruntat. Nu am rumegat prea repede spusele ei. Poate din partea ei mă vedea stând tâmp în iarbă, privind în gol.

Seara, veni şi tata acasă, şi după ce l-am ajutat să se spele, turnându-i o găleată de apă în blid, ne-am aşezat toti la masă.

— Du-te, mătă leneşă ce eşti, făcu tata, aruncând după biata pisică care-i ocupa locul pe scaun.

Ce s-a întâmplat? Liniştea acea mortuară făcuse ca aerul din casă să pară sufocant. În sobă focul era stins după ce mama gătise, nu ieşea fum, vedeam clar totul, dar inima îmi dicta altceva. Ceva ce nu am mai simţit niciodată.

O stare profundă de frică.

Tata mâncă tacut tochetura din farfurie, luând neîndemânatice cu lingura de lemn conținutul. În veşmântul său gălbejit am nuanţat indiferenţa de care dispunea în acel moment: cred că avusese o zi dificilă. Nu i-am zis nimic. M-am întors către Florin, care stătea în stânga mea. Dintre toate, nervozitatea lui îmi părea cea mai apăsătoare.

Suntem fraţi, evident, împărtim o legătură ciudată de când am apărut eu pe lume: ne simţim gândurile şi trăirile. Mi-am dat seama de-ndată că bătrâna aceea îi puse gând rău sau vreun bles-tem care i-a otrăvit sufletul. Dar nici eu nu mai păream acelaşi, ca un vânt rece peste creasta munţilor era acea stare, iar el ştia că ceva nu era bine.

Nu îmi puteam da seama dacă nu cumva viaţa era la fel, doar că eu începeam să simt efectul otrăvii din ochii bătrânei.

Începuse să mă doară teribil capul şi aveam o stare care mă facea să îmi vârs toate măruntaiele, aşa că m-am oprit din mâncat.

— Mă scuzăti, am spus covăsât şi m-am dus pe prispa căsii.

Un frison dubios mă cuprinse, o stare aproape cunoscută, ca atunci când mă trezisem din acel vis în care văzusem călăreţul. Aerul munţilor era rece seara, şi după ce transpirasem, am început să mă răcesc. Am făcut o grimă, îmi simteam stomacul greu,